

Kergotamine

Seto viis, tekst rahvaluule, seade ansamblile Zetod Kristjan Priks, seade naiskoorile Kristel Laas
Liikumise looja Elo Unt

Tere, head naiskooride dirigendid!

See vana arhailine seto laul sai 2008. aastal ka nooremale publikule rohkem tuntuks tänu ansamblile Zetod. Mina palusin 2015. aastal Kristel Laasil sellest teha omanäoline versioon üleeestilisele neidudekoorile Leelo. Ja sellest sai vägev laulu- ja tantsunumber, mis tekitas häid emotsioone nii Eestis kui välismaal. Nüüd jõuab Kristeli seade ka laulupeole ja seda koos Elo Undi kauni liikumisega. Naised on ju lauldes ja liikudes väga ilusad!

Laulikus on lood teises järjekorras kui need peol kõlavad- Kergotamine on naiskooride liigi neljas ja viimane laul. Siit ka kindel palve- kui me laulame ja tantsime, siis peab laul olema peas!

Mis on kergotamine ja miks me sellest laulame? Selle kohta saate lugeda laulikust lk. 23, kus on kirjas ka täpsustused nii teksti sisu kui ka häälduse kohta. Neid kokkuvõtteid on aidanud teha rahvaluuleteadlased Andreas Kalkun ja Paul Hagu. Aitäh!

Muusikalised tähelepanekud

*Laulul on 4 eristuvat osa ja iga uue osa helistik on erinev (e-moll, F-duur, Fis-Duur, G-duur). Alguse motiiv on sissejuhatav (kuni takt12) ja sellele järgneb laulu põhiviis, kuhu on põimitud kaks instrumentaalset lõiku (13-32). Seejärel muutub iseloom ja taktimõõt ning me laulame seda jazz-vals tunnetusega 1-peale (33-54). Taktist 55 saabub uuesti põhiviis uues helistikus ja sellele järgneb lõpuosa (60-66), kuhu on kokku toodud põhiviis ja alguse motiiv ning igal häälerühmal on seal täita oma tähtis funktsioon.

*Laadiliselt on seto muusika mažoor madaldatud 7 astmega.

*Laulda tuleks seda lahtise tooniga ja väga julgelt, kõvasti, bravuurikalt, mõnuga. Samas pööran tähelepanu, et lauljad ei hakkaks forsseerima ja karjuma. Eelkõige ikka tuleb hoolitseda hääle tervishoiu eest!

*Tähelepanu tuleks pöörata hingamistele, mis on noodis väga täpselt kirja pandud. Samuti *staccato* märgetele (kiire äravõtt ja katkestus - näiteks alguse motiivis) ja vajutustele (näiteks taktides 41,44, 47, 51 tuleks tähele panna mõlemat vajutust ja sellega kaasnevat rütmilist muutust). *Glissandod* taktides 10, 12, 64, 65 tuleks laulda allasuunas alates takti 3-löögist. Viimane akord ei oma täpseid helikõrgusi ja see võiks olla hea rõhuga, lõplik.

*Hea diktsioon on selle laulu puhul ülioluline. Eriti seetõttu, et laul on kiire ja teksti selle juures palju. Soovitan kohe mõelda lauljate jaoks välja idee, kuidas salmi alguseid pähe õppida, et tekiks peas süsteem. Tähelepanu tuleb pöörata ka sellele, et salmi alguste lauljad varieeruvad - alguses ainult aldid, siis liituvad nendega II soprani lauljad ja taktist 35 laulavad salme kõik lauljad koos, et kasvada ka muusikaliselt laulu kulminatsiooni ehk lõpu poole.

*Tempoliselt peaks laulu hoidma edasiliikuvana, aga mitte kiirustavana. Põhiviisi tempoline märke on ♩=130 ja keskmise jazz-vals tempo on ♩=180.

Saade

Klaviiris on eraldi noot akordionile, kui sellist võimalust ei ole, siis saab seda laulu esitada ka klaveriga. Saatest on olemas korralik fonogramm, mis on leitav fonogrammide plaadilt.

Liikumine

Liikumise ülitäpne kirjeldus on olemas laulikus lk. 24, juhuks kui teil õppimisel tekib täpsustavaid küsimusi. Mina soovitan kõige pealt vaadata ära õppevideo ja siis hakata liikumist laulule juurde siduma. Tegelikult on kõik lihtne ja loogiline, paneb lauljatel silmad särama ja tekitab head energiat. Liikumise harjutamine nõuab oma aja, aga kui tekib juba vilumus ja võhm, siis on tulemus ka ilus ja nauditav.

Rõõmsa kohtumiseni!

Küllli Kiivet